SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2218

av Caroline Schmidt (C)

Starkare rättssäkerhet för skogsägare vid stoppade avverkningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa tydligare tidsfrister för handläggning och beslut i ärenden där avverkning stoppas eller begränsas med hänvisning till artskyddsbestämmelserna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla och påskynda processen för ekonomisk ersättning till skogsägare som får sin pågående markanvändning avsevärt försvårad till följd av artskyddsbestämmelserna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra samordningen mellan berörda myndigheter så att skogsägare får en tydlig ansvarig kontakt, samlade besked och vägledning om möjliga lösningar när en planerad avverkning stoppas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Skogen är en av Sveriges viktigaste tillgångar och en förutsättning för företagande, arbetstillfällen och utveckling i stora delar av landet.

För många familjer är skogen dessutom ett arv som brukats och vårdats i generationer. Den svenska skogspolitiken bygger på frihet under ansvar, där äganderätten och hänsynen till naturvärden ska gå hand i hand.

Men när en skogsägare får sin planerade avverkning stoppad med hänvisning till skyddade arter kan konsekvenserna bli omfattande. Investeringar, generationsskiften och familjens ekonomi kan påverkas samtidigt som ärendet riskerar att fastna i långdragna myndighets- och domstolsprocesser.

I Gävleborg finns exempel på skogsägare som efter många års rättsliga processer fortfarande inte fått den ekonomiska ersättning de anser sig berättigade till. Liknande situationer har uppstått i andra delar av landet, bland annat där förekomsten av tretåig hackspett lett till att avverkningar förbjudits.

Att skydda hotade arter och värdefull natur är viktigt. Men det måste också vara möjligt att förena naturvården med en stark äganderätt och rimliga villkor för den enskilda skogsägaren.

När staten begränsar rätten att bruka skogen måste den enskilde kunna förvänta sig tydliga besked inom rimlig tid.

Det behövs därför en översyn av handläggningstiderna i artskyddsärenden. Möjligheten att införa tydligare tidsfrister bör prövas, med bibehållna krav på rättssäkra beslut och nödvändiga miljöbedömningar.

Riksdagen har beslutat om nya bestämmelser som stärker rätten till ersättning vid vissa inskränkningar till följd av artskyddet. Men lagstiftningen behöver också fungera i praktiken.

Skogsägare ska inte behöva driva utdragna och kostsamma rättsprocesser för att få klarhet i sin rätt till ersättning. Därför bör möjligheterna till en enklare och snabbare ersättningsprocess ses över.

Samtidigt behöver samordningen mellan Skogsstyrelsen, länsstyrelserna och andra berörda myndigheter förbättras. Skogsägaren bör ha en tydlig kontakt som kan samordna besked och vägleda om vilka möjligheter som finns, exempelvis anpassad avverkning, frivilliga naturvårdsavtal eller ersättning.

Myndigheternas ansvar ska vara tydligt och det ska inte vara den enskilda skogsägarens uppgift att samordna statens arbete.

En stark äganderätt innebär också att människor ska kunna lita på att myndigheterna fattar beslut inom rimlig tid och tar ansvar för de konsekvenser besluten får.

Den som får sin avverkning stoppad av staten ska inte behöva leva i åratal med ovisshet om sin skog och sin ekonomi.

Att värna biologisk mångfald och att respektera äganderätten måste kunna gå hand i hand.

Caroline Schmidt (C)